

Domaće gospodarsko obrazovanje **ne mo**

| STRUKOVNO OBRAZOVANJE | Broj i geografska distribucija obrazovanih kadrova na razini srednjeg i visokog obrazovanja ne odgovaraju potrebama gospodarstva, a kompetencije obrazovanih kadrova često nisu u skladu s aktualnim potrebama zbog zastarjelih obrazovnih programa razvijenih uglavnom bez interakcije s gospodarstvom

tvorstvo bez strukovnog može napredovati

Hrvatska teško može biti zadovoljna konkurentnošću svoje radne snage, prije svega zbog neusklađenosti ishoda obrazovnog sustava s potrebama gospodarstva, ali i zbog slabo razvijene obrazovne kulture koja se dijelom ogleda i u uključenosti u obrazovanje odraslih koje je na dnu europske ljestvice. Iako može zvučati kao višestruko ponovljena floskula, riječ je realno o dva odvojena, vrlo konkretna problema: broj i geografska distribucija obrazovanih kadrova na razini srednjeg i visokog obrazovanja ne odgovaraju potrebama gospodarstva i drugo: kompetencije obrazovanih kadrova često nisu u skladu s aktualnim potrebama zbog zastarjelih obrazovnih programa razvijenih uglavnom bez interakcije s gospodarstvom", rekao je Mislav Balković, predsjednik Sektorskog vijeća za elektrotehniku i računalstvo, inače dekan Visoke škole za primijenjeno računalstvo u Zagrebu.

Navedeni su problemi, napomenuo je, uočeni i posljednjih su godina bili značajan pokretač reformi obrazovnog sustava kako na razini strukovnog obrazovanja, gdje su do danas napravljeni najveći pomaci, tako i u visokom obrazovanju, gdje je napravljeno mnogo na uspostavi institucionalne osnove uvođenju sustava osiguravanja kvalitete. Po uzoru na dobre europske prakse, u strukovnom je obrazovanju uspostavljeno

no 13 obrazovnih sektora (na primjer sektor trgovine, sektor elektrotehnike i računalstva) te su formirana sektorska vijeća koja čine predstavnici gospodarstva, obrazovnog sustava, sindikata i javnih institucija koja imaju zadatak davati suglasnost na sadržaj obrazovnih kvalifikacija te predlagati mrežu škola i programa odnosno utjecati na distribuciju školovanih.

IPA projekti

"Uspostava sektorskih vijeća kojima su dane te važne ovlasti i odgovornosti sama po sebi nije dovoljna za rješavanje navedenih problema, jer za donošenje tako značajnih odluka s dalekosežnim posljedicama nedostaje i sveobuhvatna, relevantna analitička podloga", navodi Balković.

U sklopu Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih uz podršku IPA programa Europske unije, unutar projekta "Jačanje institucionalnog okvira za razvoj standarda zanimanja, kvalifikacija i kurikuluma", razvijena je metodologija prikupljanja makroekonomskih podataka, analize potreba poslodavaca te njihove interpretacije u formi profila sektora, navođe je Balković.

Cilj je projekta, koji je započeo krajem siječnja prošle godine, a završava krajem siječnja 2012., jačanje hrvatskog sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u pružanju kvalifikacija i kompetencija potrebnih na tržištu rada te njegovo usklađivanje s trajno

> promjenjivim potrebama gospodarstva. Projekt će bitno pridonijeti poboljšanju kapaciteta i resursa za razvoj novih strukovnih kvalifikacija i nastavnih planova i programa. Pritom je potrebno dodatno ojačati sektorska vijeća koja pridonose razvoju strukovnih kvalifikacija i kurikuluma, zatim proširiti znanja i vještine vođenja potrebne za razvoj kvalifikacija i kurikuluma, širiti informacije o

programu te konačno uz poboljšanu metodologiju razviti 26 kurikuluma u 13 sektora i pripremiti akcijski plan opsežne modernizacije strukovnih kvalifikacija/kurikuluma.

Moderni programi

Cilj je razviti nove kvalifikacije koje će strukovno obrazovanje učiniti atraktivnijim učenicima, poslodavcima, nastavnicima i strukovnim školama.

Projekt "Jačanje insti-

tucionalnog okvira za razvoj standarda zanimanja, kvalifikacija i kurikuluma" ušao je u završnu fazu provedbe, već se pokazao kao izrazito uspješan, njegovi se rezultati mogu vidjeti i imaju konkretnu korist za strukovno obrazovanje u Hrvatskoj, tvrdi Nino Buić, voditelj projekta i voditelj Odsjeka za provedbu projekata u Odjelu za međunarodnu suradnju i projekte Agencije za strukovno obrazo-

vanje i obrazovanje odraslih.

"Glavni rezultati projekta do sada, uključujući razvoj 13 strukovnih standarda zanimanja, kvalifikacija i strukovnih kurikuluma, izrađeni su prema metodologiji koja je nastala u suradnji Agencije i projektnog tima. Tim dokumentima i metodologijom osigurano je povezivanje potreba tržišta rada i poslodavaca sa strukovnim obrazovanjem. Naime, u izradi dokumenata sudjelovali su mnogi poslodavci i predstavnici iz gospodarstva koji su iskazali koje su potrebe poslodavaca te koje moderne kompetencije učenici koji završavaju te strukovne programe trebaju imati kako bi bili konkurentni na tržištu rada. Agencija je zatim te potrebe ugradila u strukovne programe, ku-

rikulume. Na temelju tih rezultata već su izrađene izmjene i dopune postojećih strukovnih nastavnih planova i programa (primjerice ekonomist, geodetski tehničar, prehrambeni tehničar, medijski tehničar, prodavač) te će od sljedeće školske godine 2011./2012. učenici upisati te modernizirane programe i stjecati kompetencije potrebne i tražene na tržištu rada, ali i koje će im omogućiti daljnji nastavak obrazovanja i cjeloživotno učenje", naveo je Buić.

Planiranje obrazovanja

Druga skupina rezultata koji su do sada postignuti kroz projekt je razvoj profila sektora. Riječ je o detaljnoj analitičkoj podlozi koja obuhvaća analize obrazovnih potreba i zahtjeva gospodarstva, u skladu s potrebama gos-

PAD INTERESA ZA IT OBRAZOVANJEM

U srpnju je predstavljen profil sektora elektrotehnike i računalstva, prvi od 13 dokumenata koje se planira završiti do kraja godine. "On je pobudio velik interes javnosti, institucija koje djeluju na tržištu rada i predstavnika visokog obrazovanja, koje također vapi za takvim obrađenim i strukturiranim podacima radi donošenja nedostajućih strateških dokumenata na toj obrazovnoj razini", rekao je Mislav Balković, predsjednik Sektorskog vijeća za elektrotehniku i računalstvo.

U podsektoru računalstva u 2008. godini generirano je 27 milijardi kuna prihoda, što je činilo 3,83 posto, dok je u podsektoru elektrotehnike u istoj godini generirano 45 milijardi kuna odnosno 6,35 posto ukupnih prihoda pravnih osoba u gospodarstvu. Udjel broja osoba u Hrvatskoj koje imaju zanimanja iz područja elektrotehnike i računalstva je 2,57 posto. Ipak, udjel u zaposlenosti od 4,81 posto i nezaposlenosti od samo 1,59 posto te, još više, činjenica da radna snaga u sektoru elektrotehnike i računalstva čini 4,53 posto ukupne radne snage u gospodarstvu govori o potražnji za tim zanimanjima.

Još je važnija spoznaja o disperziji zanimanja po gospodarskim djelatnostima, gdje je podsektor elektrotehnike u većoj mjeri disperziran i nema djelatnosti u kojoj čini više od 40 posto zaposlenih, dok je pak u oba podsektora (elektrotehnika i računalstvo) 70 posto, odnosno 68 posto zaposlenih u djelatnostima koje nisu dominantno vezane uz sektor (manje od 20 posto zaposlenih u djelatnosti ima E&R zanimanja).

Sektor ima visoku stopu aktivnosti od 85,27 posto i visoku stopu zaposlenosti od 82,61 posto, što zadovoljava i ciljeve strategije Europe 2020 koja postavlja stopu zaposlenosti od 75 posto u eurozoni do kraja 2020. godine.

"Unatoč visokoj stopi zaposlenosti i iznadprosječnim plaćama u tom sektoru, broj upisanih učenika u programe iz sektora smanjio se više nego u drugim

strukovnim sektorima. Tako su četverogodišnji programi izgubili u razdoblju od 2006. do 2010. čak 6,7 posto upisanih učenika, što znači da se smanjenje odvija 3,5 puta brže nego u svim četverogodišnjim strukovnim programima, gdje je u istom razdoblju pad iznosio 1,9 posto, uglavnom kao posljedica negativnog nataliteta. Trogodišnji programi u sektoru izgubili su 22,3 posto učenika, što je dvostruko više nego u svim trogodišnjim strukovnim programima, gdje je pad u istom razdoblju iznosio 12,3 posto. Ovakva kretanja u sektoru dijelom su posljedica razvoja tehnologije i sve većih zahtjeva za radna mjesta, što dovodi do češćeg izbora četverogodišnjih programa u odnosu na trogodišnje", objasnio je Balković.

Ako se promatra stručna sprema zaposlenih, vidljivo je da sektor zapošljava znatno više visokoobrazovanih u odnosu na hrvatski prosjek. Tako u podsektoru elektrotehnike 25,96 posto zaposlenih ima visoku stručnu spremu (bivši VŠS ili VSS), dok je to kod računalstva čak 51,96 posto. Distribucija zanimanja u kojima se zapošljavaju maturanti koji nisu odlučili studirati pokazuje da se svaki šesti elektromehaničar zaposlio u skupini zanimanja elektromontera, tek svaki osmi elektrotehničar kao elektrotehničar, a tek svaki četrnaesti tehničar za računalstvo kao računalni tehničar. "Ovakav rezultat, posebno u području računalstva, ne treba čuditi jer obrazovna struktura u podsektoru, kojom dominiraju visokoobrazovani, pokazuje kakve kadrove gospodarstvo želi", napomenuo je Balković.

Konačno, analiza ponude i potražnje po županijama pokazuje velike nerazmjere i jasno upućuje na probleme upisne politike, jer u pojedinim županijama obrazovni sustav ne školuje dovoljno učenika da bi zamijenili one koji odlaze u mirovinu, dok ih u drugima i više od 40 čeka na jedno otvoreno radno mjesto upražnjeno odlaskom u mirovinu, zaključio je Balković.

NINO BUIĆ, voditelj projekta i Odsjeka za provedbu projekata u Odjelu za međunarodnu suradnju i projekte Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih

MISLAV BALKOVIĆ,
predsjednik Sektorskog
vijeća za elektrotehniku i
računalstvo

Kako bi proces razvoja strukovnih standarda zanimanja, kvalifikacija i kurikuluma bio transparentniji i kako bi se pružio uvid u dosad razvijene materijale, ukazala se potreba **RAZVOJA ON-LINE BAZE PODATAKA**. Nadalje, do kraja projekta planira se završiti izrada svih profila za 13 obrazovnih strukovnih sektora. Razvojem profila sektora Hrvatska je usvojila suvremenu praksu razvijanja metodologija i mehanizama za usklađivanje strukovnog obrazovnog sustava s potrebama tržišta rada

podarskog razvoja Hrvatske, objasnio je Buić. Profil sektora izradio je tim domaćih i međunarodnih stručnjaka u sklopu projekta. "Riječ je o prvoj takvoj sveobuhvatnoj analizi koja na temelju makroekonomskih pokazatelja iz podataka Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Državnog zavoda za statistiku, Fine, e-matice i ostalih izvora te provedenih anketa o potrebnim kompetencijama po radnim mjestima i zanimanjima kod poslodavaca daje analitičku osnovu za planiranje kvalifikacija kako po strukturi i broju potrebnih kadrova tako i po sadržaju pojedine kvalifikacije, tj. obrazovnog programa", objasnio je Buić.

Sljedeći koraci u provedbi projekta uključuju daljnji razvoj još jednog skupa od 13 strukovnih standarda zanimanja, kvalifikacija i strukovnih kurikuluma. "U tu svrhu za Agenciju je, po uzoru na mnoge europske zemlje, kroz projekt izrađena on-line baza podataka strukovnih standarda

zanimanja, kvalifikacija i strukovnih kurikuluma: E-kvalifikacije. Kako bi proces razvoja strukovnih standarda zanimanja, kvalifikacija i kurikuluma bio transparentniji i kako bi se pružio uvid u dosad razvijene materijale, ukazala se potreba razvoja on-line baze podataka. Nadalje, do kraja projekta planira se završiti izrada svih profila sektora, za 13 obrazovnih strukovnih sektora.

Razvojem profila sektora Hrvatska je usvojila suvremenu praksu razvijanja metodologija i mehanizama za usklađivanje strukovnog obrazovnog sustava s potrebama tržišta rada. Možemo reći da s tim alatom Hrvatska prednjači u regiji. Profili sektora važni su u planiranju relevantne i racionalne mreže obrazovanih programa", rekao je Buić i najavio da će 6. prosinca biti organizirana završna konferencija projekta. Kroz projekt će se tiskati i objaviti svi relevantni rezultati i materijali.

Irena Habjanec
irena.habjanec@business.hr

OGLAS

Upisi u
tijeku

Osigurajte uspjeh uz vrhunsko obrazovanje

Postanite vrhunski IT stručnjak

- Microsoft akademije
- Microsoft specijalističko obrazovanje

Specijalizirajte svoje znanje

- Web dizajner
- Grafički dizajner
- Samostalni knjigovođa
- Programer internet aplikacija VB.NET 4.0
- Programer poslovnih aplikacija C#.NET 4.0
- Voditelj prodaje

Poboljšajte uredsko poslovanje

- ECDL operater
- ECDL specijalist uredske primjene
- ECDL specijalist poslovne primjene

IT Certifikati

Upis zvanja
u radnu knjižicu

- Grupna i individualna nastava
- Seminari prema vašem zahtjevu
- Seminari na vašoj lokaciji
- Certificirani predavači

www.infokatedra.hr
tel. : 01 4840 064
Prilaz Gjure Deželića 62

Pronađite nas na

infokatedra
Centar za obrazovanje